

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Promissionis, & donationis notio, ac obligatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT III.

Promissionis, & donationis notio, ac obligatio.

Promissio est spontanea fidei obligatio, quæ cum deliberatione, & veritate fit de re possibili & licita. Dicitur 1. *Fidei obligatio*, quæ antequam alter eam acceptet, haud subsistit (a). 2. *Spontanea*, quia coacta promissio nullius est roboris. 3. *Cum deliberatione*, quæ deliberatio tanta esse debet, quanta ad mortale peccatum requiritur. 4. *De re licita*; quia de re mala non est servanda promissio. Hujusmodi Herodis promissio fuit Herodiadi facta, qua se ille temere obstrinxit, & quam sancti Joannis occisione crudeliter est executus. 5. *Cum veritate*; etenim si ficta sit promissio, obligationem non parit; quæ autem ex joco fit, aut urbanitate, nullam pariter obligationem inducit (b).

Pro-

(a) Multi censent ad promissionis gratuitaæ acceptationem solam promissarii taciturnitatem sufficere; ad onerosam vero, e. g. matrimonii promissionem claris omnino verbis, vel signis expressam requiri. Sed quidquid demum de hoc sit, id saltem de promissione Ecclesiis, civitatibus, aliisque piis locis facta est verum, hanc enim tacita etiam acceptatione firmari communiter Doctores sentiunt.

(b) Ficta equidem promissio ex se ad nihil obligat; si tamen ex ea damnum promissarius patiat, illud recompensare promissor debet. Porro præcipuæ promissiones, quas Jura irritas reddidere, sunt

Promissio hisce vestita conditionibus in gravi materia gravem justitiæ obligationem inducit. Unde si is, cui facta promissio est, ob infidelitatem promittentis damnum est passus, illud resarcire promissor tenetur; idque de promissionibus tam onerosis, quam gratuitis est verum. Melius proin est numquam promittere, quam promissa non servare; stulta enim ac infidelis promissio Deo displicet.

Cuivis Promissioni tacita hæc conditio inesse præsumitur: *Si res in eodem statu maneam, nec notabilem mutationem patiantur.* Hinc pluribus modis illius deficere obligatio potest. 1. Si inutilis, aut omnino noxia promissa res promissario fiat. 2. Si illicita, aut moraliter impossibilis promissionis executio evadat. 3. Si promissarius sponte obligationem remittat, aut fidem retro datam ipse servare nolit. 4. Si is, cui promissio gratuita est facta, ex amico in promissoris inimicum mutetur. 5. Denique si novæ ac improvise circumstantiæ emergant, in quibus statim ab initio promissio, saltem gratuita, facta non fuisset. Porro promissionem onerosam strictius, quam gratuitam obligare, et

sunt 1. Illæ quæ inducunt ad liberius peccandum. 2. Promissiones non condendi, aut non revocandi testamentum, talem vel talem instituendi hæredem, & similes aliæ, quibus libera de rebus suis disponendi potestas restringitur. 3. Promissiones Beneficii ecclesiastici nondum vacantis, five in communi ac indeterminati (cap. *Nulla. de Concess. Præbend.*), five in particulari & determinati (Conc. Later. III. cap. 8.).

earum notione, ac differentia cognosci facile potest.

Donatio est liberalis, ac deliberata doni largitio; donum autem quodvis datum gratuitum vocatur. Donatio gratuita sit oportet; nam si aliquid ob acceptum beneficium alteri traditur, potius debiti solutio, aut grata remuneratio, quam donatio est. Conditiones, quas supra pro valore promissionis adduximus, potiore jure ad validam donationem requiruntur, illique omnes, qui contrahere (pag. 219.) etiam donare possunt (a).

Duplex

(a) Jure positivo irritantur 1. Donationes, quas Novitii ante bimestre immediate sacram professionem præcedens sive Monasterio, sive aliis fecerunt (Trid. *Sess. 25. cap. 16.*). 2. Donationes bonorum immobilium absque Papæ licentia a Prælati, vel religiosis communitatibus factæ (Bull. *Ambitosæ.*). Fideicommissarius de fideicommissio nihil alteri donare potest. 4. Donatio inter vivos liberalis a marito uxori, aut vicissim facta invalida, aut saltem infirma & revocabilis est (L. 1. 2. & 3. ff. *de donat. inter vir. & uxor.*) sed juramento firmata, aut remuneratoria, aut valde moderata valet. 5. Eodem sensu, eademque limitatione donatio, quam pater filio non emancipato fecit, valore caret (L. *cum de bonis C. de donat.*); valet tamen donatio a filio patri, aut a matre filio facta, nisi leges municipales aliud quid decernant. 6. Donatio omnium bonorum, tam præsentium, quam futurorum (nisi forsan ad pias causas, aut mortis causa sit facta) suo robore destituitur (L. *Stipulatio. ff. de verbor. obligat.*). 7. Donatio quin-

Duplex a Doctoribus donatio distinguitur una *inter vivos*, altera *mortis causa*. Illa prius statim ac acceptata est, jus ad rem in donarium transfert, nec amplius revocari, nisi in certis casibus, potest: posterior, quoad donatus vixerit, suo effectu caret, facillique ex motivo imo pro arbitrio revocari potest, alii non revocata morte donatoris firmatur.

Casus, qui donationem inter vivos revocabilem efficiunt, tres assignantur. *Primus* est *gratitudo* donatarii, uti si hic donatorem injuriis aut verberibus excipiat, insidias struat, grave damnum inferat, aut ei magna in necessitate constituto non succurrat. *Secundus* est *provisio suscepta*, non *prævisa*, nec *sperata*; si nempe huic ex donatæ rei traditione in sua legitima præjudicium causaretur. *Tertius* est ipsius donationis *inofficiositas*, si nempe hæc contra pietatem parentibus, aut filiis debitam sit facta, ita, ut eorum justam sublevationem, aut legitimam minuat.

Ab usurario, vel fure rem eandem in specie accipere non licet, quæ usura vel furto intercepta est; nam juxta vulgatum juris axioma *Reus clamat ad dominum*, eamque oportet restituere.

Quod si usurarius vel fur ad restituendum impos donatione fiat, tenetur ne donatarius restituere?

quingentos solidos excedens, invalida est (L. *præ mult. C. de donat.*). Sub *solido* aliqui unum aureum vulgo ducatum, alii duos intelligunt.

Ut recte huic quæstioni respondeam, peto, an donatarius cognoverit donantem impotentem ad restituendum donatione fieri; vel si cognovit, ad donandum impulerit, nec ne? Si hanc impotentiam cognovit, profecto restituere tenetur, quia damno alieno cooperatur. Auctores aliqui cum Petro Navarro putant, non teneri donatarium restituere, si furem vel usurarium ad donandum non impulit. Alius addit, ad restitutionem non teneri, nisi donans ex donatione præcise impos fiat; nam si donans homo esset industrius, qui artem aliquam exercendo restituere posset, & ex negligentia sua factus esset impos, tunc donatarius ad restituendum non adstringitur. Verum hæc ratiocinatio subtilis potius est, quam vera; nec in praxi amplectenda. Quemadmodum nec illa, quam idem Auctor subjicit, videlicet restituendi impotentiam non censeretur ex donatione profectam, sed ex prava usurarii voluntate, si hic restituendi voluntatem non habuit; nam prava hæc voluntas novum est peccatum, quo usurarius animus obfirmatur, nec ideo tertius debet damnum pati. Præterea nonne potest usurarius voluntatem mutare? Quod si muret, nonne ex donatione ipsa impos ad restituendum evadet?

CAPUT IV.

Testamenti notio, conditiones, & appendices.

Inter ultimas voluntates testamentum eminet, ac definitur voluntatis nostræ iusta sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri statuit, cum